

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:
Месечно 3 драхме, тромесечно 9 дра-
ме, годишње 36 драхма.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

Стан уредништва:
улица Краља Петра бр. 70.

БРОЈ 10 лепта

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 лепта

ПАД ЈЕРУСАЛИМА

— Значајан британски успех —

Лондон, 28. новембра

Званичан коминике саопштава:

Генерал Алемби јавља, да је се Јерусалим, изолован потпуно вештим маневром британских трупа, предао генералу Алемби 25. новембра.

БОРБА СРЕДСТАВА

Услови будуће победе

Коментаришући рад Конференције у Паризу, лондонски *Тајмс* изводи следећи закључак: «Овога пута морамо имати поверење у донете одлуке и можемо са пуно поуздања претпоставити, да ће постигнуто јединство погледа и акције исправити погрешке, чињене у прошлости и инаугурисати нову епоху операција, које могу донети коначан тријумф праведној ствари Савезника». Овај закључак, који је раније могао изгледати ефемеран, има данас своје битне основе и почва на извесним поузданим чињеницама. После догађаја у Русији и после италијанске непогоде, постало је јасно, да се рат може успешно наставити и добити само координацијом свих Савезника, удружењем свих средстава и увођењем апсолутног јединства фронта. Хитна и неодложна потреба решења ових питања претресана је најпре на конференцијама у Рапалу, а позитивне одлуке донете на овима добиле су пуну санкцију приликом дискусија у Версаљској палати.

Г. Лојд Џорџ, први британски министар, у своме дугом говору и искреном говору после постигнутог јединства Врховне Команде отворено је изнео све оно, што је досад ометало акцију Савезника, изазивало њихове неуспехе и одлагало њихов тријумф. Циљ овога говора био је, да се укаже на погрешке прошлости и да се за будућност обезбеди сложна и солидарна акција. Кроз речи британског премијера није вејао никакав песимизам, већ само жаљење, што је незгодан стицај прилика одложио победу Споразума. Вера г. Лојда Џорџа у крајњу победу остала је чврста и непоколебљива, упркос свима менама, кроз које је рат кроз три године пролазио. Та вера не оснива се на таштим хипотезама, већ на поузданим чињеницама.

Рат мора добити онај, који у својим рукама држи огроман поморски саобраћај. У историји ратова није било случаја, да победа не припадне оној страни, која господари поморским и океанским путевима. То Немачка добро зна, и зато упркос свима својим привидним успесима и данас понавља своју ватрену жељу за што скорјим миром.

Друга чињеница, на којој се заснива вера у победу Савезника, јесу огромна средства, којима ови располажу. Ми сао г. Лојда Џорџа је проста и јасна: она страна ће задобити коначну победу, која буде располагала већим средствима за вођење и настављање рата. Иако је то јак доказивати, да у томе погледу огромно преимућство припада Савезницима. Док су централне силе на измаку својих средстава, Савезници располажу неизмерним и неисцрпним изворима овних. Америка, која је тек ушла у рат, мобилисала је сва своја средства у циљу коначне победе. Огромни извори намирница, финансијских средстава и борбених снага стоје на располагању ради настављања гигантске борбе. То исто важи и за Јапан, који се у овом тренутку са највећим пожртвовањем помаља на ратној позорници. Енглеска је у пуном развоју својих снага и још увек далеко од кулминационе тачке. На једној страни концентрисана су у борби средства целог света, а на другој незнатни остаци већ истрошених средстава и снага централне Европе. И ако се прими генерална немачка теза, да се овај рат не може решити одсудном битком великога стила, не остаје нимало сумње, којој страни досуђена победа.

Имајући у виду све ове чињенице и целокупну војну и политичку ситуацију, председник Вилсон упутио је конгресу знамените речи: *«Победа мора би-*

ти наша, јер надмоћност средстава има да донесе одлуку у овоме рату».

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Лондон, 28. — *Лорд Сесил, одговарајући у Доњем Дому на интерпелацију пацифистичког посланика Кинга, изјавио је да енглеска влада не мисли променити свога дипломатског представника у Петрограду, нити мисли послати нарочиту мисију у Русију.*

Базел, 28. — *Посланици Рајхстага Бернштајн и Ерцбергер налазе се сада у Берну, где се са другим немачким, аустријским и централним германофилским личностима дискутују о вастоставама трајног мира.*

Базел, 28. — *«Франкфуртер Цајтунг» јавља, да ће потканцелар фон Пелер бити наменован за министра федералног савета.*

Париз, 28. — *Једна депеша из Варшаве потврђује вест, да је Мишаревски наменован за министра председника Пољске.*

Цирих, 28. — *«Локал Анцајгер» сазнаје, да је фон Фалкенхаузен, син гувернера Белгије, најмелован за цивилног гувернера руских окупираних територија.*

СТРАНА ШТАМПА

Питање ефикативности

Тајмс: «Ако хоћемо да добијемо овај рат, морамо извести логичнију и потпунију организацију наших средстава у људима. У свима другим зараћеним земљама сразмера људи под оружјем је много већа него у Великој Британији. У Немачкој, у Аустро-Угарској и у Француској граница година војне обавезе је већа него код нас. Италија је позвала под оружје све људе до 55. године.»

Вашингтон Пост: «Представник Калифорније Кан предаваће да се доба обавезане војне службе одреди од 18 до 40 година, уместо од 21. до 30. То би додало још 10 милиона људи ратним ефикацима.»

Немачка криза

Калифорнски Фолксцајтунг: «Како ћемо се моћи одржати у четвртој зими рата, која ће бити много тежа од претходних? То је донекле могуће само захваљујући окупираним територијама. Није довољно користити извучено из Румуније. Ни оскудица у вагонима, ни дипломатске интриге не могу оправдати закашњење у одашањању жетви у Немачку и Аустрију. Ако Угарска има довољно намирница, непољиво је, зашто јој се даје жито из Румуније, док је Немачка у оску-

дици. Ако немачко довољно вагона, непољиво је, да хиљаде вагона стоје непотпуно у Угарској услед пасивне резистенције владе и због локалних чиновника, који неће да нам их испуштају из руку.»

Речи Лојда Џорџа

Трибунал: «Сваки добар патриота, свака савезничка земља мора желети, да речи првог енглеског министра буду саслушане од свију и да се оне санкционишу бољом организацијом. Треба се надати да ће ово опште стање духова потпомоћи решење проблема практичног реда, потребних за стварање новог и стварног јединства акције.»

Влада Клемансоа

Виктоар (Гистав Ерве): «Ми смо били до јуче са Вивјанијем, са Бријаном, са Рибоом, чак са Пенлеом. Данас је јасна и заповедничка дужност свих патриота, да се прикупе око Клемансоа.»

ГОВОР ЛОЈДА ЏОРѢА

Искрене речи британског премијера

Италијански фронт
Треба да вам прочитам једно писмо које је *Тајмс* објавио пре три дана, од свога дописника у Вашингтону. То је порука од јединствене важности, јер, према старој енглеској изреци: «Они споља виде боље игру». И ти Американци са продирућим погледом, посматрајући мирно догађаје у току, са одстојања од хиљада километара, дошли су до закључака, које смо ми требали усвојити пре више година.

«Овде се појима, да се делукатна питања престижа изостављају између великих европских народа, који воде рат заједно, и да то шкоди брзани одлука и снази акције, када су ове најпотребније. Неки од најближих саветника председника Вилсона верују, да Немачка за много својих успеха у овоме рату има да захвали њеном јединству контроле, које омогућава, да се из Берлина потпуно управља свим германским напорима.»

Истину рећи, овде се мисли, да ако Савезници не досеђају до степена координације равниг ономе, који је Немачкој омогућио тако знатне успехе, па нека су они и без стварних резултата, Немачка ће се моћи много дуже држати, него што би се иначе сматрало за могуће. Амерички војни критичари верују, да су савезничке снаге послате у помоћ генералу Кадорни ради заустављања инвазије, кад су италијанске трупе биле на 40 миља од Љубљане, Савезници би били могли отворити пут за Беч. Победа код Љубљане имала би деј-

ство новог Аустерлица и величина циља, тада готово при руци, оправдала би смелост генерала Кадорне, када је он ризиковао превелико напредовање од свога центра и привремено ослабљење свога левог крила.

Недостатак сарадње између Француске, Велике Британије и Италије овде доноси преткор за пораз, који је следовао и овде су уверени, да се он не би десно, да је једна, врховна војна власт управљала комбинованим операцијама Савезника, без другог циља до победе и изван сваког другог обзира.»

Ви ћете ми можда рећи, да је мишљење Американца о томе, шта је Савезницима било могуће учинити на италијанском фронту, веома повољно. Зашто? Није моје, да о томе дам мишљење. Ја сам само цивилна личност. Али, ја имам право, да приметим, да аустријска војска извесно није боља од италијанске. Напротив.

Свуда, где је било борбе са равним снагама између Италијана и Аустријанаца, први су увек побеђивали. А Немци немају извесно боље трупе него Енглези и Французи. Кад год су се Немци борили равним снагама са нама, ми смо сватда тукли њихове најбоље и најчувеније пукове. Што се тиче тешкоћа доласка у Италију, најбољи је одговор то, што смо већ учинили последњих дана.

Али, ја хоћу сада да одговорим на друго питање: Зашто то није речено раније и зашто то није учињено раније? Ја сам то говорио раније, и покушавао

сам да учиним раније, а неки од мојих француских колега, које видим овде, чинили су исто што и ја, недељама, месецима, годинама, у комитетима, на конференцијама, у саветовањима, да сам се готово уморио у напорима. Ја сам то писао и моћи ће се то читати, читаће се, кад буде дошао тренутак.

Хтео бих, да вам могу прочитати један документ, који сам поднео конференцији у Риму у последњем јануару о опасностима и могућностима италијанског фронта у току ове године; хтео бих, да вам га могу показати, да бисте га расудили у светлости догађаја, који су наступили. Уверен сам, да ништа не би могло убедљивије доказати какве су прилике Савезници пропустили, услед недостатка комбиноване мисли и акције. Ми смо, у последња времена, стално покушавали да ово стање ствари побољшамо врло честим конференцијама и разговорима, и без сваке сумње било је стварног побољшања. После ове конференције у Риму и разговора, који су њој следовали, извесна споразуми су учињени, који су врло оштро скратили време потребно, да се Италији притече у помоћ у случају напада на ту земљу.

Ја сам убеђен, да се трагедија Србије и Румуније неће поновити данас упркос врло узнемавајућим садашњим околностима, зато што су припреме, које су биле резултат конференције у Риму, озбиљно измениле ситуацију. Али, да је било стварне сарадње војних напора Савезника, ми би данас били заузети у Италији, не да од својих савезника одвратимо несрећу, већ да непријатељима задамо пораз.

«Рат је продужен услед посебности; он ће се скратити солидарношћу.»

Ето зашто смо дошли до закључка, да тежак и невешт механизам конференција морамо заменити сталним саветом, овлашћеним да прати целу позорницу војних операција у циљу да одређује где и како се средства Савезника могу употребити са најбољим резултатима.

Што се мене тиче, ја сам био дошао до чврстог закључка да кад се ништа не би променило, ја не бих могао више пријети одговорност дирекције рата, осуђеног на пораз, услед недостатка јединства. Несрећа Италије може још спасти савез, јер не верујем да би ми без ње чак и данас створили прави ратни савет. Националне и професионалне традиције, питања престижа и спе-

цијални интереси заверавали су се да наше најбоље напоре учине узалудним. Није посебнице није за то сисево прекор. Крива је била природна тежкоћа, да толико народа, толико независних организација стоје уједно све своје индивидуалне посебности ради заједничке акције, као кад би чинили један народ. Сада, кад смо установили овај савет, треба да деламо тако, да јединство, које он представља, буде факат, а не привидност.

— Свршите се —

ЈЕДАН МАНИФЕСТ

Наде на Уставотворну Скупштину

Лондон, 28. новембра

Дејли Кроникл сазнаје из Петрограда:

Више армија протествују оштро против Лењинове владе, а главни генералштаб остаје чврст.

Максималистичке трупе заузеле су бирое разних листова, који су објавили декларацију Провизорне владе, међу којима су *Дем. Новоје Времеја*, *Единство*, *Народно Слово*, *Биржевија Вједомости*, *Народна Воља*, *Рабочаја Газета*. Штампарнија *Новоје Времеја* реквирирана је за штампање максималистичког листа *Правде*.

У своме манифесту, Провизорна влада изјављује, да једина нада на спас лежи данас у Уставотворној Скупштини, која ће, након је непотпуна, моћи довољно изразити вољу народа.

О БУГАРИМА

Како Енглези мисле

Уследни лондонски лист *Морнинг Пост* објавио је један чланак о Бугарској, чији завршетак гласи:

«Погледајте гадна издајства, незахвалности и покоље, за које носи одговорност Фердинанд бугарски са рошким пристанком његова народа.»

Прво. 1912. закључен је Балкански Савез ради ослобођења Македоније и Албаније испод рђаве турске управе. Бугарска искористи свој нарочити положај и покуша

